

BABYLON

ROZUMÍME SI?

ŠKOLNÍ KOLO 2024
KATEGORIE 6. A 7. ROČNÍK

JMÉNO, TŘÍDA:
POČET ZÍSKANÝCH BODŮ:

Ahoj, vítěj v letošním kole soutěže Babylon! V tomto roce se společně podíváme za zvířaty do přírody, do města, do zoo. Jaká zvířata jsou nejstarší na planetě Zemi? Jaká jsou schopna žít v různých podmínkách? A jaké zajímavé druhy zvířat žijí u nás v Česku? To vše a mnohem více se dozvíš ve školním kole Babylonu nebo v Zoologické zahradě Brno, se kterou letos spolupracujeme. Před sebou budeš mít několik ukázek z knih, časopisů a internetových stránek. Řid' se zadanými úkoly a dobře si přečti texty. Nezapomeň si hlídat čas, na všechny úkoly máš 45 minut. Hodně štěstí při řešení!

V zoo v Brně najdeme celou řadu zvířat. Jedno z nich je dokonce nejstarší žijící na naší planetě.¹ Pojd' se o něm dozvědět něco více. Přečti si nejprve úkoly 1–4, abys věděl, co máš s textem dělat.

Na světě existují dva druhy velbloudů: dromedár, který má vypít jenom jeden hrb, a velbloud dvouhrbý, který má hrby jako dva. Zatímco dromedár je více rozšířený v Africe a Austrálii, velbloud dvouhrbý se vyskytuje v Asii od Arábie až po Indii. Oba druhy tam žijí v pouštích, polopouštích a na planinách.

Velbloudi jsou dokonale přizpůsobení životu v horkém a písčitém prostředí.

Jejich nohy jsou velké a široké, takže se neboří při chůzi do písku. Také mají krásné dlouhé řasy, které savec chrání oči před pískem. Jejich nozdry jsou také přizpůsobené prostředí pouští – když je potřeba, dají se zavřít, aby velbloudům do nosu nevlétl písek.

Sehnat na poušti potravu je vážně těžké. Ve skutečnosti nemají velbloudi v hrbech vodu, jak dokáže se povídat – skladují tam tuk, aby měli rezervu energie pro případ, že nebudou moci najít nějaký chutný keř nebo kaktus. Je ale pravda, že bez vody vydrží velbloudi naživu klidně vodu dva týdny, pokud mají dostatek potravy, tak až měsíc.

Velbloudi žijí a pracují po boku lidí více než 5 tisíc let. Protože Velbloud jsou tak silní a spolehliví nejenom v písčitém terénu, získali si přezdívku „koráby pouště“. Lidé je využívají na přepravu těžkých břemen, ale také je chovají na maso a mléko. Velbloudí mléko je velmi tučné a husté a vyrábí se z něj máslo, sýry a jogurty. Zoo Brno chová velblouda dvouhrbého, který je v přírodě kriticky slanou ohrožený. Ohrožen je pytláctvím a degradací životního prostředí. Začali je častěji lovit také vlci, kteří na ně číhají u ubývajících vodních zdrojů. V Číně v současnosti jediný žije asi 600 jedinců a v Mongolsku 350 jedinců.

* degradace – ničení, nevratné změny vedoucí k poškození

¹ CORRIGAN, Sophie. *Nehodná zvířátka*. Praha: Dobrovský, 2020. s. 86-89. ISBN 978-80-7642-919-2. Upraveno. www.zoobrno.cz

ÚKOL 1: Jaký **NÁZEV** by se pro tento text **NEJLÉPE HODIL**? Vyber ho z nabídky níže. Jen jeden je správně.

- a) Já jsem velbloud dvouhrbý!
- b) Velbloud – nejstarší dvouhrbý savec
- c) Velbloud – koráb pouště
- d) O životě dromedárů

ÚKOL 2: V textu o velbloudech jsou ukrytá **SLOVA NAVÍC, KTERÁ TAM NEPATŘÍ** – takzvaní vetřelci. Pokud je najdeš všechna a logicky je seřadíš, vznikne ti věta. Slova v textu zakroužkuj a výslednou **VĚTU NAPIŠ PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ NA LINKU**.

Věta složená z vetřelců:

ÚKOL 3: Rozhodni, zda je podle textu o velbloudech **TVRZENÍ PRAVDIVÉ, NEPRAVDIVÉ** nebo **NENÍ UVEDENO**.

Velbloudi žijí na světě na všech kontinentech.

Velbloud dvouhrbý dorůstá délky až 2 metrů.

V hrbech velblouda je voda, aby přežil dlouho na poušti.

Na světě existují dva druhy velbloudů.

Velbloudům se kvůli jejich síle a spolehlivosti říká koráby pouště.

Velbloudí maso je chutné a tučné.

Dromedár je kriticky ohroženým druhem.

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ANO – NE – NENÍ UVEDENO

ÚKOL 4: Přečti si popisky slov níže, **VYHLEDEJ** tato **SLOVA V TEXTU A PŘIŘAĎ JE K POPISKŮM**.

druh velblouda s jedním hrbem -> _____

prostředí s pískem, sluncem, horkem -> _____

pichlavá rostlina rostoucí v poušti -> _____

tvoří se, vytváří se, vzniká -> _____

Velbloudi jsou moc zajímavá zvířata, a v jižních Čechách dokonce vznikla velbloudí farma, věděl/a jsi to? Nyní si přečteme rozhovor² se zakladatelkou této farmy Žanetou Krátoškovou. K rozhovoru se vážou úkoly 5-8.

Otázky:

1. Jakou mají velbloudi povahu? Jak se chovají?
2. Můžou Vaši velbloudi k lidem?
3. Který velbloud je u vás největší hvězdou?
4. Jak se Vám s velbloudy pracuje?
5. Co děláte s velbloudy mimo farmu?
6. Co mohou vidět návštěvníci na farmě?

² <https://cnn.iprima.cz/velbloudi-jsou-mazlivi-i-vzporni-poznat-blize-je-muzete-na-jihoceske-farme-113855> Upraveno.

Odpovědi:

- A) Všichni velbloudi žijící na farmě jsou společnější a už od mláděte jsou vedeni k tomu, aby mohli mezi děti. A jejich výchova je u velbloudích mláďat podobná jako u lidských dětí. Co se týče podnebí, u nás se jim daří skvěle a nevadí jim ani mrazy v zimě.
- B) Jezdíme na různé akce do českých měst, na živé betlémy, tříkrálové průvody, dětské dny. Naši velbloudi rádi vozí zájemce a fotí se s nimi.
- C) Hosté uvidí typický život našich velbloudů, pořádné komentované prohlídky a také zážitkové jízdy na velbloudech v okolí farmy. Kromě toho můžete jít pěšky na procházku s lamou na vodítku.
- D) Umí být klidní i agresivní, oddaní i vzpurní, mazliví i absolutně nekontaktní. Každý je jiný a každý má vlastní individualitu. Kdybych je měla charakterizovat jen jediným slovem, byla by to jednoznačně „tvrdohlavost“. Pokaždé, když po nich chci něco nového, tak se na mě naštvou. Občas, když na něčem trvám, svoji nelibost dávají najevo tím, že na mě plivnou.
- E) Já, jakožto vznětlivá žena, jsem se vedle velbloudů opravdu musela naučit tichosti a klidu, protože velbloudi jsou celkově docela stresová zvířata, a když k nim člověk přistupuje a sám je ve stresu, tak to na ně přenesou a oni potom nefungují.
- F) Je to velbloud Šajtan, kterého jsem koupila jako divokého velblouda v roce 2007. Je velmi komunikativní a zvědavý a jezdí se mnou také na různé akce a průvody.

ÚKOL 5: DO ČTVEREČKŮ ZA OTÁZKY moderátorky **PŘÍRAĎ PÍSMENA ODPOVĚDÍ** zakladatelky farmy. Každá otázka se hodí k určité odpovědi vždy jednou.

ÚKOL 6: Vyber podle rozhovoru **VŽDY JEDNO SPRÁVNÉ DOKONČENÍ VĚTY** z daných možností.

Velbloudi žijící na farmě jsou:

- a) klidní i agresivní, oddaní i vzpurní.
b) agresivní, vzpurní, ne moc kontaktní.
c) společnější a můžou mezi děti.

Velbloudi obecně mají:

- a) každý jinou povahu, jsou často tvrdohlaví.
b) spíše klidnou povahu, hodí se k dětem.
c) silné nohy a hodí se na dlouhé cestování.

Na farmě:

- a) můžeme jezdit na velbloudech i lamách.
b) můžeme jezdit jenom na velbloudech.
c) můžeme jezdit jenom na lamách.

Velbloudi z farmy:

- a) jezdí na akce, ale nevozí lidi na zádech.
b) jsou pouze na farmě pro návštěvníky.
c) jezdí s chovatelkou na různé akce.

ÚKOL 7: Najdi **V TEXTU ANTONYMA – OPAKY** níže uvedených slov, napiš nalezená slova na linku.

hluk - _____

klidný - _____

ochočený - _____

pohoda - _____

ÚKOL 8: Označ **VŠECHNA PRAVDIVÁ TVRZENÍ** vyplývající z **PRVNÍCH DVOU TEXTŮ**.

- a) Velbloudi jsou schopni žít v pouštích, ale přežijí i v našich českých podmínkách.
b) Velbloudi dvouhrbí pijí pouze slanou vodu.
c) Protože mají velbloudi malé nozdry, nevadí jim pohybovat se na poušti.
d) Člověk využívá velbloudy jako nosiče a také je chová pro svou obživu.
e) Velbloud vydrží bez vody až měsíc, protože získává vodu i z potravy.

f) Když jsou velbloudi dobře vedení a cvičení, tak jsou vhodní také k dětem.

g) Velbloudi na farmě žijí ve společném výběhu s lamami.

Zvířata ve městě nežijí pouze v zoo ani nejsou jen domácími mazlíčky. Kolem nás je spousta přírody a spolu s lidmi se sžila i zvířata, která jsou u nás také jako doma – možná někdy ne úplně k naší libosti. V následující básni³, k níž se vážou úkoly 9-10, se o jednom z nich dozvíš něco víc.

1	U lampy krouží noční hmyz, než se zas do tmy pohrouží?
	Jedna milá můra byla samá chmura.
8	je to sraz, anebo horečka? kolikrát lampu obkrouží, Lepší než se soužit, je u lampy kroužit.“
5	Pachtí se kolem celou noc, Dají si jedno, dvě kolečka, světlo ty můry láká moc. dáme si k tomu malý kvíz: Druhá můra na to: „Už se netrap, zlato!

ÚKOL 9: SEŘAĎ VERŠE (řádky básně) podle toho, jak by na sebe měly v básni logicky navazovat. S prvním, pátým a osmým veršem jsme ti pomohli. Ostatní **VERŠE OČÍSLUJ OD 2 DO 11** vždy do čtverce před veršem.

ÚKOL 10: Odpověz **CELÝMI VĚTAMI** na otázky k textu. Každá věta musí obsahovat podmět a přísudek a nesmí začínat spojkou.

Proč můry krouží kolem lamp?

Co poradila můra druhé můře, aby se přestala trápit?

Jak dlouho jsou můry schopné létat kolem lamp?

DĚKUJEME ZA TVOU ÚČAST V SOUTĚŽI!

³ MARIANOVÁ, Tereza. *Uličníci*. Praha: Albatros, 2023. 1. vyd. ISBN 978-80-00-07155-8.